Nr. 37 (141). Cena 250 mk. Włocławek, piątek dnia 16 lutego 1923 r. Rok VI

Słowo Kujawskie

Prenumerata: na miejscu mk. 5600, na prow. mk. 6400. Za odnoszenie do domu dolicza się 800 mk.
Ogłoszenia za wiersz nonparel. Pierwsza strona 450 mk., druga i trzecia 350 mk. czwarta 8-łamowa 150 mk. Ogł. drobne po 150m. za wyraz, tłust. druk. podwójnie. Najmn. ogł. 1500 mk. Dla zagran. ceny o 200 proc. wyższe.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.
Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarjum uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12.
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL I ŚWIĄT, OD GODZINY 2-EJ DO 3-EJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26. № P. K. O. 61.783.

Zespół Wykonawczy Uroczystości Kopernikowskiej

usilnie prosi Mieszkańców Włocławka, Kujaw i ziemi Lipnowskiej, która bezpośrednio sąsiaduje z Włocławkiem i Toruniem, o spieszne wnoszenie składek na pokrycie poważnych wydatków, jakie za sobą urządzenie obchodu pociągnie.

Składki przyjmuje Administracja „Słowa Kujawskiego".

Konieczność dziejowa.

Każdy rząd, obok zachowania Konstytucji, pamiętać musi o tych przyrodzonych właściwościach duszy narodu, które w istocie swej tworzą ośrodek twórczy jego potęgi duchowej.

W duszy polskiej najpotężniejszym czynnikiem twórczym, w znaczeniu społeczno-państwowym, jest umiłowanie wolności. Z niego wyrasta nasza wielka miłość do Polski, bo Ojczyzna nasza jest dla nas świętem uosobieniem i wcieleniem wolności. Wolność i miłość Polski w duszy naszej zlewają się w jedną nierozdzielną całość, a z tego połączenia wyrasta cała nasza przeszłość, teraźniejszość i przyszłość.

Długotrwała niewola polityczna potęgowała w duszy polskiej umiłowanie wolności. Stan ciągłej gotowości ofiarnego czynu za odzyskanie utraconej wolności Ojczyzny stworzył w duszy ostatnich pokoleń wysokie napięcie tego uczucia i wytworzył w narodzie stan wyjątkowej wrażliwości, którą uszanować winien każdy rząd polski. Jeżeli chce być naczelnym kierownikiem państwowego rozwoju narodu, musi tę polską duszę znać, musi ją kochać i szanować jej przyrodzone odrębności, aby z najgłębszych jej pokładów czerpać siłę swej władzy; tylko wtedy władza ta posiadać będzie, obok prawnej, moc etyczną, niezbędną do dostojnego sprawowania rządu.

W swoim programie państwowej twórczości rząd musi gwarantować narodowi najbardziej wszechstronny i najdoskonalszy rozwój twórczych sił ducha narodu. Gwarancje takie dać może tylko rząd taki, który osobiście będzie składową częścią duchowej istoty polskiej, którego czynniki kierownicze i wykonawcze będą z krwi i z ducha polskie. *Piastować urząd w Polsce — to znaczy piastować polskość — a to czynić może tylko dusza o istocie polskiej, piastowej.* To nie szowinizm, to przyrodzone prawo boskie, którego pogwałcenie bezlitośnie mści się. Aby ten nakaz polskiej duszy zrozumieć, trzeba tę duszę posiadać, trzeba umieć w jej istotę wnikać.

Tego nie zdoła uczynić nawet najdoskonalszy zespół ludzi innej narodowości, który, przy najlepszej nawet swej woli, znać duszy polskiej, ani jej kochać w tym stopniu nie mogą: ich osobiste i narodowe odrębności duchowe będą dla nich tą przeszkodą, której wyzbyć się mogliby tylko razem z wyzbyciem się ich własnej duszy. Dlatego każdy naród winien mieć rząd własny w znaczeniu narodowem: we Francji — francuski, w Niemczech — niemiecki, we Włoszech — włoski, *a w Polsce musi byc polski.*

Podkreślam, że nasz rząd musi być polskim szczególnie ze względu:

1) na obecny okres budowy państwa polskiego,

2) na wyjątkowo trudne położenie geograficzne Polski i trudny stosunk z sąsiadami — zaborcami,

3) na wrogie stanowisko żydów całego świata do Polski.

Złudzeniem byłoby twierdzić, że Traktat Wersalski zakończył wojnę powszechną. Traktat Wersalski tylko zmienił charakter i sposób walki, która ze zbrojnych zmagań narodów przeistoczyła się w walkę ekonomiczną, tem niebezpieczniejszą dla nas, że cichą, bez huku dział, mniej uchwytną w środkach i sposobach działania, ale w skutkach bardziej może dla narodu zabójczą.

W walce zbrojnej, do Traktatu Wersalskiego, główny atak głównego przeciwnika — Niemiec — spadał przedewszystkiem na Francję; w tej zaś walce główny atak całej uzgodnionej akcji przeciwników spada na Polskę.

Obecnie Polska, jako państwo, jest konsekwencją Traktatu Wersalskiego i tem samem na sobie głównie skupia chęć odwetu Niemiec i Rosji.

Polska jest naturalną tamą dla ujścia zaborczej żywotności Niemiec na Wschód.

Polska swem położeniem geograficznem tworzy wał, o który ze Wschodu bije rozhukane morze anarchji bolszewickiej, z Zachodu — żądna odwetu fala niemczyzny.

Polskę od wewnątrz rozsadzają żydzi, poparci potęgą kapitału żydowskiego całego świata.

Te sprzysiężone przeciw Polsce wrogie siły postanowiły za wszelką cenę zmódz Polskę ekonomicznie, a walczą namiętnie, bezwzględnie, z szatańską pomysłowością. Obliczają, że słabe jeszcze wiązania organizującego się państwa polskiego w tej walce ekonomicznej pęknąć muszą pod naporem ich przewagi ekonomicznej i żydowskiego kapitału. *Coraz cięższy stan Polski nie jest skutkiem przypadkowych okoliczności i niepowodzeń,* to skutek planowej walki, prowadzonej według wspólnie opracowanego planu; tylko nasza karygodna lekkomyślność polityczna może tego nie widzieć i nie rozumieć.

Potęgowanie walki klas, stałe podniecanie walk partyjnych, sianie wszędzie anarchji i nierzadu, zwalczanie religji kościoła katolickiego, obniżanie wartości marki polskiej, potęgowanie drożyzny w celu doprowadzenia narodu polskiego aż do wzajemnego tępienia się, — to główne środki, któremi niemcy, żydzi i bolszewicy rozsadzają naszą Ojczyznę.

W okresie tej walki ekonomicznej plany ich załamały się już dwukrotnie: raz w sierpniu 20 roku: — nad Wisłą i pod Radzyminem — uzbrojone hordy bolszewickie, pewne zwycięstwa nad Polską; drugi moment — to zajęcie przez Francję zagłębia Ruhry i przerwanie odwetowych przygotowań Niemiec. W tych dwóch momentach Polska i Francja wykazały żywotną siłę narodu i stanęły na wysokości swego wspólnego dziejowego posłannictwa.

Trzecim decydującym o Polsce momentem będzie stworzenie w Sejmie większości polskiej i powołanie rządu, opartego o zwartą wolę narodu polskiego; rządu, któryby umiał w duszy polskiej zbudzić drzemiące moce twórcze, wywołać potęgę ofiarnego czynu i stworzyć cud wcielenia się polskiego ducha w państwo polskie.

Wrogowie nasi rozumieją lepiej od nas, że wówczas dopiero powstałaby „Ta, co nie zginęła", opromieniona blaskiem potęgi i chwały, zdobna szczęściem wszystkich stanów, darząca wszystkich prawdziwą wolnością, równością i braterstwem.

To byłby ten trzeci moment, moment decydujący o wyniku obecnej walki ekonomicznej, decydujący o istnieniu Polski, o rozwinięciu sił polskiego ducha w twórczym czynie wolnej Polski.

Rozumieją to wrogowie nasi, szczególnie dobrze rozumieją żydzi, że moment stworzenia w Sejmie zwartej większości polskiej zrodzi taki właśnie rząd, dlatego za wszelką cenę kłócą stronnictwa, kłócą naród polski, który w długiej niewoli politycznej spotęgował zdolność niesienia ofiarnej śmierci dla Polski, ale osłabił zdolność ofiarnego dla Niej twórczego czynu. *My lepiej i godniej dla Polski umrzeć umiemy, niżli ją w zgodnej jedności budować.* Tę naszą słabość wróg wyzyskuje i tą słabością nas zwalcza, a my z własnej woli odsuwamy moment zwycięstwa, a my łudzimy się, że Polskę stworzyć można bez udziału twórczych sił polskiego ducha, a my ludzimy się, że do budowy ojczyzny wystarczy piękny, dobrze opracowany, program i w zgiełku partyjnych waśni i ambicji zatracamy zrozumienie tej prawdy bezwzględnej, równoznacznej prawu natury, że Polskę zbudować może tylko zbiorowy wysiłek polskiego ducha. *Perle, Djamandy, Poznery, Roznery i Askenaze* — Polski nie stworzą, gdyby nawet usilnie się o to starali; mogą umieć wiele, mogą nawet tworzyć arcydzieła i świat zadziwić, — *ale Polski nie stworzą, bo nie posiadają polskiej duszy, a w Polskę tchnąć trzeba nieśmiertelną moc polskiego ducha,* którego oni posiadać nie mogą, bo jest on przyrodzoną, niepodzielną i niepożyczalną częścią zbiorowej duszy polskiej, wcielonej w naród polski, a prawa ducha są odwieczne i niezmienne nie zmoże ich potęga żydowskiego kapitału. Zapoznanie tej prawdy odwiecznej jest przykre, próby gwałcenia jej są dla narodu dotkliwie bolesne, ale dla siły jego ducha nie są groźne, — przeciwnie potęgują jego siłę żywotną.

Dzięki tej właśnie sile, przetrwał naród polski, w okresie niewoli politycznej, najokropniejsze męki, jakie znała ludzkość, i nie zmarniał, bo dusza polska, wcielona w naród polski, jest w czasie i przestrzeni niezniszczalna, a w znaczeniu twórczej mocy — niewyczerpana i niespożyta.

Dziejową koniecznością jest zrozumienie przez Sejm i naczelne czynniki państwowe, że *Polska musi byc wcieleniem zbiorowej duszy polskiej, że nie można Polski tworzyć poza narodem polskim, że stworzyć Polskę może tylko cały naród polski, że w tym rodczym procesie tworzenia nikt zastąpić go nie może!*

Dopiero wówczas nastąpi ten trzeci moment dziejowej twórczości Polski, który Ją ugruntuje na niezłomnej potędze duchowych sił całego narodu polskiego. A będzie to moment zwycięstwa polskiego ducha w imię najświętszych haseł równości i braterstwa.

Fr. Zieliński.

Co niesie dzień?

LUTY 16 PIĄTEK

Dziś: Juljany p. i m. Słow.: Milady.
Jutro: Ucieczka N. Rodz. do Egiptu.
Wschód słońca o g. 6.51
Zachód o g. 16.58.
Wsch. księżyca o g. 6.58
Zachód o g. 17.57.

Rekolekcje. Dla młodzieży męskiej pozaszkolnej odbędą się pod kierownictwem Sekretarza Jeneralnego dla młodzieży Ks. A. Radomskiego w kościele parafjalnym św. Jana w dniu 19, 20 i 21 lutego, t. j. w poniedziałek, wtorek i środę o godz. 7 wieczorem. Spowiedź zaś w czwartek od godz. 6 wiecz.

Uprasza się, aby rodzice, opiekunowie i pracodawcy wpływali na młodzież, by ta gremjalnie uczęszczała na te duchowne ćwiczenia.

Zebranie poselskie. We środę wieczorem w sali Straży Ogniowej ks. poseł Matus wygłosił referat o stosunkach, panujących w Małopolsce Wschodniej. Następnie poseł Sacha składał sprawozdanie z dotychczasowych prac Sejmu. W Małopolsce Wschodniej panują stosunki okropne dzięki socjalistycznemu rządowi, który nakłada ciężary na ludność polską, natomiast żydów i ukrainców otacza względami. Obszerniejsze sprawozdanie podamy później. Sala była przepełniona. Widzimy, że coraz to szersze warstwy zaczynają się interesować sprawami politycznemi. Dobrze, że się tak dzieje, gdyby społeczeństwo wcześniej się orjentowało, nie wybierałoby różnych Łypacewiczów, Woźnickich i t. p., którzy pod komendą Thugutta działają, a działalność ich widzimy wszyscy i zaczynamy oceniać.

Z Lubienia. (Straż ogniowa). Sejmik powiatowy postanowił wypłacić na rzecz straży ogniowej kilkaset tysięcy marek, lecz do tego czasu tego postanowienia nie wypełnił.

Egzaminy na świadectwo z klas 4-ech i 6-ciu rozpoczną się w Państwowem Gimnazjum Męskiem d. 20 lutego. Podania przyjmuje codziennie Kancelarja Gimnazjum w godzinach biurowych. Do podań należy dołączyć metrykę, życiorys, posiadane świadectwa szkolne oraz dwie niepodklejone fotografje. Taksa egzaminacyjna wynosi dziesięć tysięcy marek.

Posiedzenie. 16 lutego odbędzie się w sali magistratu posiedzenie komisji reklamacyjnej w sprawie podatku szkolnego.

Obecne ceny. Worek cukru 100 klgr. 345,000 mk., 100 klgr. soli 60,000 mk., funt oleju 4,500 mk.

Zakończenie strajku w przemyśle fajansowym i papierniczym. W środę 14 b. m. odbyła się konferencja w Inspektoracie Pracy na na skutek interwencji posłów, klubów Robotniczych i Głównego Inspektora pracy, na której została podpisana umowa na mocy której robotnicy otrzymali 20% podwyżki do płac w styczniu i po doliczeniu 20% od płac styczniowych otrzymali od 1 lutego 50%. Wskutek czego strajk został zlikwidowany.

Żądania czeladników piekarskich. Czeladnicy piekarscy zażądali 100% podwyżki płacy. O ile żądaniu temu majstrowie piekarscy nie uczynią zadość, czeladnicy przystąpią do strejku.

Nowe połączenie telefoniczne. Gmina Szpetal, cukrownia Chełmica i majątek Chełmica otrzymały połączenie telefoniczne.

O dostęp do pomp miejskich. Napływają do nas skargi na nieporządki, panujące przy studniach miejskich. Rozlewana woda marznie i tworzy formalne góry lodowate, które utrudniają dostęp do studzien. Należałoby się by dozorcy miejscy lód ten usuwali przez wyrębywanie lub też posypywali piaskiem.

Wyrębywanie lodów. Rozpoczęto na Kujawach wyrębywanie na jeziorach lodów. Była obawa, że lodownie nie zostaną należycie w lód zaopatrzone na lato.

Tajna organizacja przeciw paskarzom. Prasa warszawska donosi, że w Dąbrowie Górniczej powstała tajna organizacja licząca 500 członków, która ma zamiar karać śmiercią paskarzy podbijających ceny artykułów pierwszej potrzeby.

O organizowaniu się podobnego związku w Warszawie dochodzą wieści zupełnie wyraźne i nikt nie może gwarantować, czy nie zanosi się na samorzutne i godne pożałowania odruchy doprowadzonego do rozpaczy społeczeństwa.

Ślizgawica. Na chodnikach naszego miasta od kilku dni jest ślizgawica. Tylko przed niektóremi domami uważano za stosowne posypać piaskiem.

Z rzeźni miejskiej. Donoszą nam, że ubój bydła w rzeźni miejskiej został znacznie zmniejszony, skutkiem wzrastającej drożyzny.

Małoletni złodziejaszek. P. Gutowskiemu zam. przy pl. Dąbrowskiego w dniu 12 lutego skradziono przy kasie biletowej na stacji Włocławek portfel. Sprawca kradzieży został spostrzeżony i p. Gutowski wraz z posterunkowym policji udali się w ślad za złodziejem, który nie wiedząc, że jest obserwowanym, zatrzymał się przed drzewem w ogródku kolejowym i przeliczał skradzione pieniądze. W tym czasie został chłopiec aresztowany, zaś portfel z pieniędzmi zwrócono właścicielowi.

KRONIKA POLICYJNA.

Aresztowana. Patrol policyjny aresztował Guziałek Annę podejrzaną o kradzież w Włocławku i Lipnie Część rzeczy pochodzących z kradzieży odebrano.

Kradzież. Lasocie Janowi zam. 3-go Maja 22 zginął pies myśliwski wartości 500.000 mk.

— Dąbrowski Henryk zam. Gęsia 14 zameldował o kradzieży pierścionka złotego.

— Dąbalowi Janowi zam. Leśna 38 skradziono kozy.

— Rajskiemu Leonowi skradziono 2 gęsi.

Opłaty stemplowe.

P. minister skarbu złożył sejmowi projekt „ustawy w przedmiocie wyrównania opłat stemplowych oraz podatku spadkowego i od darowizn".

W zakresie opłat stemplowych projekt powyższa obowiązujące obecnie stawki opłat od podań, świadectw urzędowych, pełnomocnictw, kolejowych listów przewozowych i kart do gry.

Opłata od zwyczajnego podania (wraz z obowiązkową opłatą za odpowiedź na podanie) wynosiła swego czasu, według prawa rosyjskiego, wydanego w 1914 r., zaraz po wybuchu wojny, 2 ruble, obecnie wynosi ona 200 mk. Celem przystosowania jej w pewnej choćby mierze do stanu dawniejszego projektuje ministerjum skarbu podwyższenie na 10.000 mk. Załączniki do podań podlegać będą opłacie w wysokości 2,500 mk. (od każdego załącznika bez względu na liczbę arkuszy).

Opłata od podania o koncesję będzie wynosiła 150.000 marek, w razie uwzględnienia takiego podania należy uiścić również 150.000 mk., za dokument koncesyjny. Opłata od pełnomocnictw wynosić ma tyleż co od zwykłych podań, a zatem 10 000 mk. (tak też było według praw rosyjskich i austrjackich przed wojną).

Opłata od zezwoleń na zmianę nazwiska wynosić ma miljon mk., jednakże minister spraw wewnętrznych może zwolnić w całości lub częściowo od tej opłaty, o ile uiszczenie jej byłoby bardzo trudne dla petenta ze względu na jego stosunki majątkowe.

Ponieważ w związku z płynnością waluty podwyższenie jednorazowe stawek w niedługim już czasie może się okazać nierealnem, projekt przewiduje poddawanie ich rewizji co kwartał. Za podstawę zmiany stawek ma służyć porównanie przeciętnej ceny żyta w pierwszych 2 miesiącach odpowiedniego kwartału z przeciętną ceną żyta w 2 pierwszych tygodniach r. b. Podwyżka taka wejdzie w życie na mocy rozporządzenia ministra skarbu.

W zakresie opłat procentowych (równających się procentowi wartości aktu, podlegającego opłacie) potrzeba podwyższenia stawek nie zachodzi, gdyż stawki te przystosowują się do zmian walutowych automatycznie. Potrzeba przewalutowania powstaje dopiero wówczas, gdy wymierzenie opłaty nastąpiło po upływie dłuższego czasu od chwili powstania obowiązku jej uiszczenia, np. jeżeli od sprzedaży nieruchomości uiszczono przy sporządzeniu kontraktu opłatę od ceny sprzedażnej podanej w dokumencie, następnie zaś władza skarbowa stwierdziła, że ujawniona cena była niższa od wartości rzeczywistej. W takich wypadkach władza skarbowa celem dokonania wymiaru podatkowego pomnoży odnośną sumę przez współczynnik, odpowiadający zmienionej cenie żyta.

Obrona spraw szkolnych i oświatowych.

Dwie organizacje zawodowe nauczycieli: »Stowarzyszenie Chrz. Nar. Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w Polsce« i »Towarzystwo Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych« coraz to większą cieszą się popularnością, zyskując z dnia na dzień nowe zastępy zorganizowanego nauczycielstwa — dotąd należącego albo do radykalnych organizacji zawodowych nauczycielskich, albo dotąd nie zorganizowanego.

Powyższe organizacje weszły w kontakt ze swymi przedstawicielami w Sejmie i Senacie dla skuteczniejszej obrony w parlamencie spraw oświatowych i nauczycielsko-zawodowych. I tak zaprosił Zarząd Główny T. N. S. W. dnia 7 b. m. do swej siedziby w Warszawie przy ul. Brackiej 18 posłów i senatorów nauczycieli w celu omówienia spraw aktualnych, a Zarząd Główny i Okręgowy Warszawski »Stowarzyszenia Chrz. Nar. Nauczycielstwa« urządziły podobną konferencję przy licznym udziale w czwartek dnia 8 b. m. w swym lokalu przy ul. Senatorskiej 19.

W piątek zaś dnia 9 lutego zebrali się w Sejmie posłowie i senatorowie stronnictw narodowych i uchwalili pod przewodnictwem p. senatora Michała Siecińskiego ze Lwowa (Z. L. N.),

Nowe wydawnictwa Księgarni św. Wojciecha w Poznaniu.

Ks. Władysław Chotkowski. Kazania Eucharystyczne o Najśw. Sercu Pana Jezusowem. Wydanie drugie. Str. 18. Jest to już drugie wydanie kazań opracowanych przez uczonego profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, który duże zasługi położył na polu homiletyki. O kazaniach tych pisze tak poważny organ, jak „Przegląd Powszechny": „Kazania owiane są duchem prawdziwej pobożności... autor zwykle na tle pisma św... rozwija życiowe zastosowanie, prostuje błędne zapatrywania, podnosi na duchu. Kazania chwytają za serce... Obfita treść... i jasny rozkład mogą dostarczyć kaznodziejom bogatego materjału."

Stanisław Wegner, Skarby rozumu i serca. Myśli i zdania wyjęte z naszych pisarzy. Wydanie trzecie, znacznie powiększone. Str. 252. — Książka ta, ukazująca się obecnie w trzeciem już wydaniu, jest jedyną w swoim rodzaju, posiadamy bowiem liczne wybory myśli i zdań poszczególnych pisarzy — pracy natomiast, któraby zawierała w sobie zbiór odpowiednich wyjątków z pism prawie wszystkich wybitniejszych pisarzy polskich — w literaturze naszej brak. Dowodem najlepszym, jak potrzebną była ta cenna książka jest fakt, że dwa poprzednie wydania spotkały się z uznaniem krytyki i w krótkim czasie zupełnie zostały wyczerpane.

„Skarby rozumu i serca" ułożone są ściśle według planu, który autor naszkicował w pierwszym wydaniu. Kolejno przechodzi on najważniejsze zagadnienia życiowe, przytaczając udatnie wybrane myśli. Książkę zamyka rozdział p. t. „Ojczyzna."

Ks. Dr. M. Sieniatycki, Problem istnienia Boga. Str. 218. Są to wykłady uniwersyteckie wysoko cenionego prof. Wszechnicy Jagiellońskiej, który z punktu widzenia naukowego rozpatruje wszystkie teorje, poświęcone temu najważniejszemu zagadnieniu. Książka ta zasługuje na szczegółową ocenę fachowego krytyka.

Hania Krzemieniecka, Lecą wichry! Powieść str. 384. Powieść ta, nagrodzona na konkursie literackim „Kurjera Warszawskiego", odźwierciadla stosunki, które wytworzyły się na kresach wschodnich po roku 1863-m. Obfituje ona w ciekawe momenty psychologiczne i zawiera trafną charakterystykę postępowania władz szkolnych z młodzieżą polską. Sądzimy, że książka ta zwróci na siebie uwagę krytyki literackiej.

Dalecka Wanda. W starym dworze. Obraz sceniczny z roku 1863 w jednym akcie. „Teatr Ludowy" Nr. 52. Str. 46. Obrazek ten nadaje się przedewszystkiem dla teatrów amatorskich, tak dla dorosłych, jak też dla młodzieży szkolnej. Powiększy on repertuar sztuczek patrjotycznych, treścią jego bowiem są wypadki z powstania styczniowego na Litwie. Charakterystyka osób działających i środowiska, w którem się rzecz rozgrywa, sprawia, że widz rzeczywiście odczuwa atmosferą staropolskiego szlacheckiego dworku z przed lat sześćdziesięciu.

Ciembroniewicz Józef, Mistrz Twardowski. Z dawnych ksiąg i podań na nowo opowiedział... „Dla Wszystkich" Nr. 36. Wydanie drugie. Str. 110. Ciembroniewicz, ceniony pedagog i literat, daje nam staranny wybór popularnych podań o tym tak ulubionym legendarnym bohaterze, dorzucając częstokroć mniej czytelnikom znane szczegóły. Będzie więc „Mistrz Twardowski" jedną z tych książeczek, które choć już wielu dobrze znane, zawsze jednak mają właściwy sobie urok.

Kropiwnicka, Giewontowy hufiec. Opowiadanie z r. 1846. „Dla wszystkich" Nr. str. 81. Treścią tego opowiadania są dzieje t. zw. „powstania chochołowskiego" w r. 1846 w którem tak ważną rolę odegrał lud podhalański. Na tle przyrody tatrzańskiej przewija się szereg popularnych wówczas postaci, jak np. organisty Andrusikiewicza, jednego z najwybitniejszych prowodyrów owego powstania. Dla czytelnika, mniej obeznanego z historją tego ruchu, będzie książeczka ta ciekawą lekturą, przynoszącą mu dużo wiadomości w formie popularnej, o wybitnie literackiej wartości.

Włoszczewski. Umowy zbiorowe w zakładach pracy. „Głosy na czasie" Nr. 52, str. 64. Praca ta młodego socjologa zasługuje na baczniejszą uwagę ze względu na temat tak aktualny obecnie w Sejmie, a mający niebawem stać się przedmiotem głębszych roztrząsań. Z tego też powodu książka wyszła rzeczywiście „na czasie", — należy więc przypuszczać, że spotka się z dużem zainteresowaniem ze strony społeczeństwa.

wiceprezesa Stowarzyszenia, utworzyć »*Nauczycielskie Koło Sejmowe Chrześc. Związku Jedności Narodowej*«.

Prezesem wybrano posła d ra Tadeusza Mendrysa (Chrześc. Demokracja), wiceprezesa Sejmowej Komisji Oświatowej, który jest równocześnie kierownikiem Sekcji Szkolnictwa Średniego; wiceprezesami: posła prof. d-ra Konopczyńskiego (Z. L. N.), kierownika Sekcji Szkolnictwa Wyższego, posła Henryka Mianowskiego (Chrz. Dem.), kierownika Sekcji Szkolnictwa Zawodowego, senatora M. Siecińskiego (Z.L.N.), kierownika Sekcji Szkolnictwa Powszechnego, sekretarzem posła Albina Nowickiego (Chrz. Dem.). Pozatem przyłączyli się do Nauczycielskiego Koła Sejmowego następujący posłowie i senatorowie: Sołtyk — prezes Sejmowej Komisji Oświatowej, Orliński, Kornecki, Sokolnicka, Arcichowski, Kapałczyński, dr. Rab, ks. prof. dr. Wojcicki, prof. dr. Thullie, Knothe, dr. Godlewski, prof. dr. Radziszewski, Lipski, Baliński, dr. Prószyński, ks. Wyrembowski, Rymar, ks. Londzin, dr. Szuj.

Po ukonstytuowaniu się Sejmowego Koła Nauczycielskiego omówiono cele tego zrzeszenia i sposoby pracy oraz program postępowania poszczególnych sekcji i członków. W ten sposób zostaną ustalone, ułatwione i ujednostajnione prace parlamentarne oświatowców sejmowych i senackich, jakoteż w dziedzinie szkolnictwa i nauczycielstwa posunięcia stronnictw narodowych przy ścisłym kontakcie i w porozumieniu z zawodowemi organizacjami nauczycielskiem dla dobra szkoły, oświaty, nauczycielstwa i narodu polskiego.

W najbliższych dniach będziemy świadkami, jak z powodu utworzenia Sejmowego Koła Nauczycielskiego gazety lewicowe i radykalne organizacje nauczycielskie podniosą gwałtowny krzyk, dowodząc w ten sposób, jak istotnie mało leżą im na sercu oświata i szkolnictwo i że nasze ideały — wykształcenie i wychowanie przyszłych pokoleń — służą im tylko jako środek dla celów partyjnej demagogji. A. N.

TELEGRAMY.

Zacieśnienie węzłów niemiecko-rosyjskich.

Z pobytu Cziczerina w Berlinie.

BERLIN, 15.2 (Rzeczpospolita) Trzydniowy pobyt Cziczerina w Berlinie miał wedle twierdzeń tu krążących, wielkie znaczenie dla ułożenia się dalszych niemiecko-rosyjskich stosunków. Cziczerin odbył cały szereg narad z kanclerzem Cuno i ministrem spraw zagranicznych Rosenbergiem.

Minister Rosenberg informował Cziczerina o zamiarach Rządu Niemieckiego wobec francuskich zarządzeń w Zagłębiu Ruhry, przyczem wyraził życzenie, aby Rząd Sowiecki obecnie nie przedsięwziął żadnych kroków celem bezpośredniego poparcia Rządu Niemieckiego, gdyż jakakolwiek akcja popierania Rządu Sowieckiego zaostrzyłaby zdaniem Rządu Rzeszy zatarg niemiecko francuski i doprowadziłaby ogromnie napiętą sytuację do stanowczej eksplozji.

Rosenberg pytał dalej Cziczerina, jakie są widoki Sowietów na wypadek, gdyby pomiędzy Francją a Rosją doszło do układów politycznych. Cziczerin w odpowiedzi zaznaczył, że obecnie żadnych widoków prawie niema, jednakowoż Rząd Francuski ma zamiar żądać zabezpieczenia gospodarczych interesów francuskich w Rosji przez układy handlowe.

W sprawie komunikacji Paryż—Warszawa.

BDRLIN, 15.2. Pat. Wolff. W odpowiedzi na notę rządu francuskiego, wystosowaną dnia 31 stycznia z powodu wstrzymania ruchu pociągu pospiesznego Paryż—Kolonja—Berlin—Warszawa oraz Berlin — Ejdkuny — Ryga, ministerjum spraw zagranicznych wystosowało do rządu francuskiego notę, w której oświadcza, że z powodu trudności komunikacyjnych, spowodowanych przez obsadzenie zagłębia Ruhry zostało wstrzymanych 40 proc. pociągów w Niemczech. W pierwszej linji chodziło o te pociągi, które, jako luksusowo, były mało używane. Do kategorji tych pociągów należą właściwie pociągi, o których mówi nota francuska. Wymienone wstrzymanie ruchu spowodowane zostało postępowaniem Francuzów i Belgijczyków i będzie zaniechane, jeżeli na to warunki pozwolą. Równobrzmiącą odpowiedź otrzymało poselstwo belgijskie.

Niesłychane stosunki w szkolnictwie na G. Śląsku.

KATOWICE 15.2. „Goniec Śląski" omawiając w dzisiejszym artykule wstępnym p. t.: „Stosunki szkolne na G. Śląsku" sprawy szkolne, podaje następujące fakty:

Wiele szkół w powiatach Rybnickim i Lublinieckim musiano zamknąć z powodu braku opału. Wskazuje to na brak wszelkiej organizacji w tej dziedzinie. Władze szkolne zasuspendowały nauczycielkę za przynależenie i działalność w towarzystwach polskich. Zakazują śpiewać „Rotę" Konopnickiej. Gdy obywatele polscy w powiecie Pszczyńskim żądali szkoły prywatnej polecił im przedstawiciel władzy szkolnej zwrócił się do zarządu dóbr księcia na Pszczynie (niemca).

Suwerenność Litwy w Kłajpedzie.

PARYŻ 15. 2. (PAT). Redaktor dyplomatyczny Havasa potwierdza wiadomość donoszącą o tem, że konferencja ambasadorów uregulowała w zasadzie stan prawny na tyretorjum Kłajpedy. Konferencja uznała suwerenność Litwy nad tym portem pod warunkiem, że Litwa zobowiąże się do podpisania pewnych gwarancji dotyczących mianowicie ułatwień w dziedzinie żeglugi, tranzyta i t. p. dla państw, sąsiadujących z Litwą. Komisja międzysojusznicza zakończy swoją działalność w Kłajpedzie, jeżeli powyższe warunki będą prawnie przyjęte przez Litwę. Definitywna decyzja będzie powzięta po otrzymaniu odpowiedzi z Kowna.

Produkcja węgla na Polskim Śląsku w grudniu i styczniu.

KATOWICE, 15. 2. Produkcja węgla polsko-śląskiego w styczniu w porównaniu z grudniem zwiększyła się znacznie. W grudniu wynosiła ona 1.790.206 tonn, w styczniu 2.086.889 tonn, przeciętnie dziennie w grudniu 81.373 tonn, w styczniu 83.476 tonn. Na polskim Ślasku zużyto w grudniu 700.857, w styczniu 722,767 tonn. Do reszty Polski wywieziono w grudniu 328.035, w styczniu 417.403 tonn. W całej Polsce zużyto w grudniu 1.028.892, w styczniu 1.140.170. Do niemiec wysłano w grudniu 55.856 tonn, w styczniu 733.465 tonn, pozatem zagranicę wysłano w grudniu 259.477, w styczniu 342.856. Wogóle za granicę wysłano w grudniu 1.839.225, w styczniu 2.216.471 tonn.

Zapasy węgla na zwałach wynosiły z końcem grudnia 466.929 tonn a z końcem stycznia 346.250 tonn, zapotrzebowanie wagonów wynosiło w grudniu 184.160 wagonów, przeciętnie dziennie 8.371. Dostarczono w tym samym miesiącu 143.242, czyli przeciętnie 6.511, a zatem brak wagonów wynosił w grudniu 22.2 proc. W styczniu zapotrzebowanie wagonów wynosiło 198.357 czyli przeciętnie dziennie 7.935 (większa ilość dni roboczych niż w grudniu), dostarczono 183.807, czyli przeciętnie dziennie 7.352, a zatem brak wynosił tylko 7,3 proc.

Ogromny spadek braku wagonów w styczniu tłomaczy się tem, iż po okupacji Zagłębia Ruhry Niemcy zaczęli dostarczać większą ilość wagonów niemieckich po węgiel z polskiego Śląska. Dostarczyli oni wagony niemieckie, które wedle konferencji nie mogą być wysyłane do Polski.

Aresztowanie bankierów.

PARYŻ, 15.II PAT. Jak donoszą z Gelsenkirchem do „Matin'a", na skutek odmowy ze strony władz municypalnych wypłacenia grzywny, władze okupacyjne zarządziły aresztowanie kilku najgłówniejszych w mieście bankierów.

O kurs mark niemieckiej.

PARYŻ, 15.2. (Pat.—P.R.) Z Berlina donoszą: Rząd Rzeszy polecił Bankowi Rzeszy rzucić na rynek pieniężny 300.000.000 marek w złocie w celu podtrzymania kursu marki niemieckiej. Dyrektorowie Banku Rzeszy Glasenapp i Havenstein oświadczyli rządowi, że operacja ta nie osiągnie celu i rząd Rzeszy pozbawi się tylko zapasów złota. W związku z tem „Rote Fahne" zaznacza, że gdyby powyższy projekt rządu był urzeczywistniony, to zyskaliby na tem tylko spekulanci i wielcy przemysłowcy, którzy, wiedząc zawczasu o projekcie rządu, zakupią walutę zagraniczną po niższym kursie, a rząd Rzeszy nie będzie mógł tedy wpływać na powstrzymanie dalszego spadku marki niemieckiej.

RYNEK PIENIĘŻNY.

WARSZAWA, 15. 2.

Usposobienie dla walut zagranicznych w dalszym ciągu mocne.

	gotówka
New York	45.750 — 45.500
Paryż	2.780
	czeki
Belgja	2.475—2.525—2.500
Berlin	1.75—2.00—1.95
Gdańsk	1.95—1.99—1.95
Londyn	215.000-210.000-212.500
New-York	44 975-46.100-45 500
Paryż	2.850—2.900—2.840—2.850
Praga	1.395—1.375
Szwajcarja	8.500—8 800—8.750
Wiedeń	68.00—67.00

Rozwiązanie Rady miejskiej w Łodzi.

Rada miejska w Łodzi i magistrat opanowane były przez socjalistów. Że nieodpowiadało to zupełnie faktycznemu stanowi opinji miejskiej dowodzi fakt zupełnej porażki socjalistów w Łodzi przy wyborach do Sejmu.

Nie mniej jednak wybrana przed kilku laty rada rządziła i gospodarowała w mieście, zaprowadzając socjalistyczny porządek. Gospodarka odbywała się do spółki z niemieckimi i żydowskiemi czynnikami, a rezultatem jej były skandaliczne nadużycia, popełniane przez różnych ławników. Obecnie z powodu tych właśnie skandalicznych nieporządków, panujących od dłuższego czasu w Radzie miejskiej i magistracie łódzkim i na skutek żądania miejscowego społeczeństwa została Rada miejska w Łodzi dekretem min. spraw wewnętrznych rozwiązana.

Społeczeństwo polskie w Łodzi, nauczone smutnem doświadczeniem gospodarki socjalistycznej, powinno teraz wybrać ludzi, którzy potrafiliby uczciwie pełnić swoje obowiązki.

KILKUWIERSZÓWKI.

Z POLSKI I O POLSCE

× Senacka komisja budżetowa jednego dnia odrzuciła rządowy projekt budżetowy, a drugiego dnia przyjęła. Senat wywołał burzę w szklance wody, ale przestraszywszy się jej, sam ją zażegnał.

× Sejmowa komisja oświatowa zajmuje się wnioskiem, dotyczącym „numerus clausus"

× Komisja kontrolująca wykryła poważne nadużycia na różnych urzędach w województwie wołyńskiem.

× Konsul polski I klasy w Moskwie p. Himmelsterna, został przeniesiony na takież stanowisko do Zagrzebia.

× Konsul z Zagrzebia, dr. Gruszka objął kierownictwo konsulata polskiego w Detroit w Stanach Zjednoczonych.

× Za przykładem P. K. O. także Bank Ziemiański i Bank Kredytowy mają przyjmować wkłady pieniężne, obliczając według wartości kursu złotego polskiego.

Z CAŁEGO ŚWIATA

× W celu zachęcenia kolejarzy do dalszego strajkowania, rząd Rzeszy cofnął rozporządzenie swe, dotyczące zmniejszenia liczby pracowników na kolejach o 20.000.

× Francuskim i belgijskiem dziennikarzom aż do odwołania zabroniono wstępu do gmachu parlamentu niemieckiego.

× Do Londynu przybyły delegacje pedagogów ze Szwecji, Japonji, Włoch, Czecho-Słowacji i Węgier w celu zapoznania się z angielskiemi metodami oraz z angielskiemi podręcznikami.

× Wielka rada faszystów powzięła uchwałę, aby wypłacać pensje wojenne rodzinom faszystów, poległych podczas ostatniej rewolucji faszystowskiej. Mussolini zatwierdził tę uchwałę.

× Rokowania z rządem niemieckim w sprawie wykupu przez Niemców majątków, skonfiskowanych podczas wojny, zostały jak wiadomo, zerwane. Rząd włoski rozpoczął obecnie sprzedaż tych majątków.

× Do rządu amerykańskiego wpłynął od jednego z największych koncernów przemysłowych projekt budowy drugiego kanału, któryby połączył Atlantyk z oceanem Spokojnym. Kanał taki jest potrzebny, gdyż kanał Panamski nie może zaspokoić należycie potrzeb nawigacyjnych i handlowych. Całkowita amortyzacja kosztów budowy przewidywana jest w ciągu 20 lat. Kanał ma przecinać republikę Nikaragua.

Ohydne morderstwo.

POZNAŃ, 15.II. W Piątkowie oddalonym o 10 klm. od Poznania dokonano tak ohydnego masowego morderstwa, jakiego kroniki kryminalne od kilku lat nie notowała. Ofiarą zezwierzęconych morderców padło 7 osób, w tem cała rodzina gospodarcza Kostery, reemigranta z Ameryki i dwie osoby ze służby. Cynizm i okrucieństwo tej zbrodni przechodzi wszelkie granice. Zwłoki gospodarza Kostery i parobka Jana Kopy znaleziono w piwnicy, znajdującej się pod stodołą, nakryte derką i przysypane ospą. W oborze znaleziono przykryte sianem i mierzwą zwłoki żony gospodarza Kostery Marji z domu Bernard i zwłoki służącej Weroniki Maciaszek. Zwłoki dwojga dzieci znaleziono w stajni ukryte pod łóżkiem, a najmłodszej córeczki w mieszkaniu, przysypane kaszą. Młodsze dzieci miały potrzaskane czaszki, z czego policja wnosi, iż morderstwa dokonano poprostu w ten sposób, iż schwycono dzieci za nogi i zamordowano uderzeniem czaszki o ziemię.

Na miejsce zbrodni zjechali komisarze policji kryminalnej pp. Adamczewski i Dobrolicz i rozpoczęli energiczne śledztwo i natrafili już na ślad zbrodni. Mają oni nadzieję, iż w dniu dzisiejszym jeszcze pochwycą zwyrodniałych zbrodniarzy. Wczoraj po południu znaleziono konie, należące do gospodarza Kostery, stojące bez dozoru przed jedną jedną z restauracji przy ul. Solnej.

Skroplenie helu.

PARYŻ 15-go lutego. (Aj. Wsch.). Donoszą z Chicago, że profesorowi Mac Lennonowi udało się po długich doświadczeniach skroplić hel. Doszedł on do tego, obniżając temperaturę do 480 stopni Fahronheita niżej zera.

W sprawie p. Kapusty.

W n. 255 Słowa Kujawskiego z r. ub. ukazała się korespondencja z Lubomina, przedstawiająca w niepochlebnem świetle działalności p. Stanisława Kapusty. P. Kapusta oświadcza nam, że wiadomości podane o nim są nieprawdziwe, że śledztwo, przeprowadzone przez władze szkolne, nie wykazało w działalności p. Kapusty, jako nauczyciela, nic nagannego. Wyjaśnienie to podajemy do wiadomości i przepraszamy p. Kapustę za wyrządzoną mu mimowolną przykrość.

Okrywanie koni.

Często daje się widzieć w mieście naszym, jak stojące na ulicy przyjezdne z daleka konie, zgrzane i zmęczone, nie są okryte niczem i stoją tak podczas mroźnego silnego wiatru, śniegu lub deszczu. Dziwna rzecz, jak ci woźnice i furmani nie rozumieją tego i narażają swe konie na zaziębienie. Oczywiście sprawa ta będzie troską członków mającego powstać we Włocławku Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami (Oddział Warszawski. Z. O

Ogłaszajcie się w Słowie Kujawskiem.

Do mieszkańców miasta Włocławka.

Z powodu mającego się odbyć w dniach 18 i 19 b. m. uroczystego obchodu ku uczczeniu 450 letniej rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika, jednego z największych uczonych nietylko Polski, lecz i świata całego, wzywam mieszkańców miasta Włocławka, aby w dniach tych przystroili domy flagami a balkony i okna odpowiedn'o udekorowali.

Jak Toruń szczyci się, iż jest miejscem urodzenia Kopernika i dlatego jest ośrodkiem uroczystości, tak i Włocławek ma wspomnienia, iż w murach jego gościł Kopernik, a zatem Włocławianom należy godnie odpowiedzieć rzeczonej chwili.

PREZYDENT:
(—) KRAUZE.

Włocławek, d. 14 lutego 1923 r.

Ortografja napisów w wagonach kolejowych.

(Autentyczne).

W jednym z wagonów, przechodzącym, dn. 12 b. m. pomiędzy Toruniem a Warszawą widniał napis następujący:

„Hamulec! W Razie niebez pieczeństwa należy zerwać plombę i pociągnąć zarączkę!

Zaza hamowanie pociągu bez istotnej przyczyn winni będą pociągani do odpowiedzialności.“

OFIARY.

Złożono w Administracji Słowa Kuj.

Na pomnik Kopernika.

Ks. kan. Gruchalski Mk. 5.000.

Na schronisko im. Tadeusza Kościuszki w Brzeziu.

Zw. Narod. - Polski polaków przybyłych z Ameryki zamiast wieńca na grób ś. p. El. Niewiadomskiego, mk. 34.740.

Obwieszczenie.

Do rejestru handlowego Działu A. sądu okręgowego we Włocławku w dniu 9 lutego 1923 r. wciągnięto jak następuje przy firmie pod № 834:

„Jakób Rak“ — firma brzmieć będzie „Neapol“ Jakób Rak“.

ROZKŁAD JAZDY KOLEJĄ

OBOWIĄZUJĄCY OD DNIA I-go CZERWCA

Z WŁOCŁAWKA ODCHODZĄ:

do Gdańska:

osobowy warszawski o godz. 12.16
kurjer bukaresztеński „ „ 14.03
kurjer warszawski „ „ 2.47

do Poznania:

kurjer warszawski . . o godz. 3.25
osobowy „ . . „ „ 5.19

do Bydgoszczy:

osobowy warszawski o godz. 22.19

do Warszawy:

osobowy poznański . . o godz. 1.54
kurjer gdański . . . „ „ 3.54
kurjer poznański . . „ „ 4.28
osobowy bydgoski . . „ „ 7.41
osobowy gdański . . „ „ 16.27

do Warszawy, Lwowa i Bukaresztu:

kurjer gdański . . . o godz. 14.05

OGŁOSZENIA DROBNE.

OD WYDAWNICTWA

Stosownie do uchwały Związku wydawców pism codziennych wszelkiego rodzaju nadesłane zapowiedzi, wzmianki, komunikaty i okólniki bądź to prywatnych, bądź komunalnych i rządowych instytucji, tyczące się zebrań, odczytów, i. koncertów, rozporządzeń itp. będą umieszczane po uprzedniem opłaceniu należności w administracji dziennika. W przeciwnym razie bez opłaty nie będą umieszczane.

Kupujcie Pożyczkę Złotą!

REDAKTOR: KS. JÓZEF KRUSZYŃSKI DRUKARNIA DIECEZALNA POD ZARZĄDEM W. TOMASZEWSKIEGO. WYDAWNICTWO KSIĘGARNI POWSZECHNEJ.